



AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO  
im. gen. broni K. Swierczewskiego

0202

*12364*  
*28.10.58*

I KURS 1950 - 1951 r. I KURS DOOW DIW.

*[Redacted]* 1  
Egz. Nr.

TAKTYKA TYLOW

Dla słuchaczy i wykładowców

" ZATWIERDZAM "  
ZCA KOMENDANTA A.S.G.  
do spraw ogólnych

*Jankowski*  
JANKOWSKI  
gen. bryg.

Archiwum Biblioteki Tajnej  
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO  
im. gen. br. K. Swierczewskiego  
Dział Segregator *ok. 12*  
Nr ark. 147-158

OGOLNE ZASADY ORG. I PRACY TYLOW W POLU.

*[wykład]*  
Temat 106. zajęcia 1

Archiwum Biblioteki Tajnej  
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO  
im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział \_\_\_\_\_  
Nr 91



**12364**

OPRACOWAŁ:

WYKŁADOWCA TAKTYKI TYLOW

*Jaruszewicz*  
JARUSZEWICZ  
kpt. dypl.

SPRAWDZIŁ:

*W. Wisniewski*  
SZEF KATEDRY T. TYLOW  
WISNIEWSKI  
plk. dypl.



AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

0202

*12.10.51*

im.gen.broni K.Swierczewskiego

**[Redacted]** 1  
Egz.Nr

I KURS 1950 - 1951 r. I KURS DOOW DYW.

TAKTYKA TYLOW

Dla słuchaczy i wykładowców

" ZATWIERDZAN "

ZOA KOMENDANTA A.S.G.

do spraw ogólnych

*Jankowski*  
JANKOWSKI  
gen. dyw.

Archiwum Biblioteki  
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO  
im. gen. br. K. Swierczewskiego  
Dział *Scrapator* *nb. 12*  
Nr *nb. 147-158*

*egz 1*

OGOLNE ZASADY ORG. I PRACY TYLOW W POLU.

/ wykład /

Temat 106, zajęcia 1

Archiwum Biblioteki Tajnej  
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO  
im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział \_\_\_\_\_  
Nr **9**



12364

OPRACOWAŁ:

WYKŁADOWCA TAKTYKI TYLOW

*Jaroszewicz*  
JAROSZEWICZ  
kpt. dypl.

SPRAWDZIŁ:

*W. Wisniewski*  
SZEF KATEDRY T. TYLOW  
WISNIEWSKI  
ptk. dypl.

147  
241

S P I S T R E S C I



I. ORGANIZACJA TYŁÓW PP W POLU.

- 1. Rejon tyłów pp;
- 2. Ugrupowanie pododdziałów tyłowych pp i batalionów;

II. ZABEZPIECZENIE MATERIALOWE.

- 1. Zapasy materiałowe pułku piechoty, ich podział i rozmieszczenie;
- 2. Mechanizm dowodzu;
- 3. Zaopatrywanie:
  - a/ Ogólne zasady zaopatrywania;
  - b/ Zaopatrywanie w amunicję;
  - c/ - " - w MPS;
  - d/ - " - w żywność i paszę.
- 4. Ewakuacja i obsługa wojsk:
  - a/ Ogólne zasady ewakuacji;
  - b/ Ewakuacja i pomoc sanitarna;
  - c/ - " - i pomoc weterynaryjna;
  - d/ - " - materiałowa i naprawy;
  - e/ - " - zdobyczy wojennej;
  - f/ - " - jeńców wojennych;
  - g/ - " - ludności cywilnej.

Archiwum Bibliotek Tajnej  
AKADEMII OBRONY NARODOWEJ  
- Im. gen. br. A. Szwedzkiego

Dział \_\_\_\_\_  
Nr \_\_\_\_\_

III. DOWODZENIE TYŁAMI.

IV. RÓŻNE CZYNNOŚCI ZWIĄZANE Z DOWODZENIEM TYŁAMI PP.

V. WNIOSKI OGÓLNE.

## I. ORGANIZACJA TYŁÓW PP W POLU.

### 1. REJON TYŁÓW PP.

Zdolność bojowa pułku zależy w dużym stopniu od należytej organizacji oraz dokładnej i nieprzerwanej pracy tyłów pułku.

Dla zaopatrzenia i obsługi pododdziałów walczących, pułk posiada statowe pododdziały tyłowe oraz ustalone zapasy różnego rodzaju materiałów. W działaniach bojowych dla rozmieszczenia i pracy pododdziałów tyłowych, jak również dla przeprowadzania eksploatacji zasobów miejscowych pułki piechoty pierwszego rzutu otrzymują rejon tyłów.

Rejon tyłów pułku jest to część terenu ograniczona:  
z przodu - linią bojową pododdziałów pułku,  
z tyłu - tylną granicą rejonu tyłów pułku,  
z boków - liniami rozgraniczenia taktycznego, przedłużonymi do tylnej granicy rejonu tyłów pułku.

Tylną granicę rejonu tyłów dla pułku ustala óca lub kwatermistrz dywizji.

Głębokość rejonu tyłów pułku zależy od możliwości środków transportowych i rodzaju walki i wynosi od 8 - 12 km.

Szerokość rejonu tyłów jest określona szerokością frontu pułku i wynosi przeciętnie od 1 - 6 km.

Rejony tyłowe wyznacza się dla pułków pierwszego rzutu dywizji. Pułki piechoty drugiego rzutu nie posiadają swego rejonu tyłów, a swoje pododdziały tyłowe rozmieszczają w rejonach wyznaczonych przez kwatermistrza dywizji, np.: w pasie tyłów DP lub w rejonach tyłów pułków pierwszego rzutu.

Z chwilą gdy pułk piechoty otrzymuje zadanie bojowe i postaje wprowadzony do walki, wówczas otrzymuje swój własny rejon tyłów.

Bataliony i jednostki wacuchiane pułku, nie otrzymują samodzielnych rejonów tyłów, lecz rozmieszczają swoje pododdziały tyłowe w rejonie tyłów pułku.

Przy ustalaniu granic rejonu tyłów pułków dla dywizji zapewnia dogodniejsze warunki pracy dla tyłów pułku, działającego na głównym kierunku dywizji.

Wyraża się to w przydziale odpowiedniego terenu dla

wygodniejszego rozmieszczenia, pracy i wykorzystania zasobów miejscowych dla pododdziałów tyłowych danego pułku oraz potrzebnej ilości i jakości dróg dla dowozu i ewak.

Na pułk piechoty powinna przypadać przynajmniej jedna droga, zdatna dla ruchu samochodowego i przebiegająca poprzez rejon tyłów pułku od dywizyjnych punktów zaopatrzenia /BPP/ do rejonu rozmieszczenia pododdziałów tyłowych batalionów.

W wypadku szosowego rozwinięcia sieci dróg należy zorganizować oddzielną drogę dla dowozu i oddzielną dla ewakuacji.

Wybór pułkowej drogi dowozu i ewakuacji dokonuje się w czasie rozpoznania kwatermistrzowskiego rejonu tyłów pułku. Naprawa i utrzymanie pułkowej drogi dowozu i ewakuacji, na odcinku pomiędzy pułkowymi a batalionowymi punktami zaopatrzenia, należy do zakresu pułku / kwatermistrza i szefa sap. pułku/, a na odcinku pomiędzy dywizyjnymi a pułkowymi - należy do zakresu dywizji.

Niezależnie od drogi dowozu i ewakuacji, w rejonie tyłów pułku powinna być jedna droga rękodowa, na wysokości stanowisk ogniowych artylerii oraz jedna droga tyłowa /dufrontowa/ dla celów specjalnych wyższego szczebla.

Wzmocniony ruch na pułkowych drogach dowozu i ewakuacji powinien się odbywać przeważnie w nocy, ze względu na działanie lotnictwa i artylerii npl, zwłaszcza gdy <sup>pułk</sup> przygotowuje się do wykonania swego zadania w bezpośredniej styczności z nplm.

Plan organizacji regulacji ruchu opracowuje sztab pułku, według którego wystawia się placówki i posterunki regulacji ruchu w tych miejscach, gdzie jest największe nasilenie ruchu.

Gospodarzem pułkowego rejonu tyłów, pod względem wykorzystania dróg, zasobów miejscowych, rozmieszczenia i utrzymania dyscypliny, jest kwatermistrz pułku.

## 2. UGRUPOWANIE PODODZIAŁÓW TYŁOWYCH PP I BATALIONÓW.

Pododdziały tyłowe pp rozmieszcza się w pobliżu pułkowej drogi dowozu i ewakuacji oraz w rejonach zapewniających im dobre warunki pracy.

Ugrupowanie pododdziałów tyłowych zależy od:

- ich przeznaczenia,
- rodzaju działań bojowych,

- ugrupowania i rozmieszczenia oddziałów walczących i jednostek wzmacnienia,
- stan dróg,
- zagrożenia naziemnego i z powietrza,
- ilości i rodzaju środków transportowych.

Stosownie do przeznaczenia, pododdziały tyłowe pułku piechoty, jak i batalionów piechoty, ugrupowuje się w trzech rzutach, licząc od linii bojowej pułku, a mianowicie:

- a/ - pododdziały sanitarne,
- b/ - " " amunicyjne,
- c/ - " " gospodarstwa i pułkowy ambulans wet.

Dokładne odległości, na jakich ugrupowuje się pododdziały tyłowe pułku i batalionów w poszczególnych działaniach bojowych, zostaną podane w wykładach poprzedzających ćwiczenia główne.

Należy jednak pamiętać, że w natarciu będą one krzysła, a w obronie dłuższe.

Jeżeli stan dróg w rejonie tyłów pułku jest dobry, wtedy pododdziały tyłowe mogą być ugrupowane w rejonach nieco oddalonych od pułkowej drogi dowodu i ewakuacji.

Ze względu na zagrożenie naziemne i z powietrza, pododdziały tyłowe rozmieszcza się za przeszkodami naturalnymi, zdala od obiektów łatwo zapalnych i w rejonach zapewniających dobrą obronę przeciw lotniczą bierną.

W zależności od ilości i rodzaju środków transportowych, pododdziały tyłowe rozmieszcza się bliżej lub dalej od pododdziałów tyłowych batalionów, np: jeżeli pododdziały tyłowe posiadają transport samochodowy, wtedy rozmieszcza się ja więcej w głąb, a jeżeli transport konny - wtedy rozmieszcza się ja nieco bliżej pododdziałów tyłowych batalionów.

Przy rozmieszczeniu pododdziałów tyłowych pułku piechoty, należy pamiętać, że rejon tyłów pułku piechoty, szczególnie w przedniej swej części, jest nasycony pułkowymi pododdziałami walczącymi i wielką ilością jednostek wzmacnienia, szczególnie artylerii.

Tyły pułku mogą być przegrupowane w wypadku, gdy następuje przegrupowywanie pododdziałów walczących pułku lub gdy nastąpi bezpośrednie zagrożenie tyłowym.

149  
243

Na każde przegrupowanie tyłów i rozmieszczenie pododdziałów tyłowych, kwatermistrz musi mieć decyzję dowódcy pułku.

## II. ZABEZPIECZENIE MATERIAŁOWE.

Zabezpieczenie materiałowe polega na tym, ażeby za pomocą właściwej w zamierzonym działaniu organizacji i pracy tyłów oraz środków materiałowych zaopatrzyć wojsko we wszystko to, co jest mu niezbędne do walki i życia, a tym samym do wykonania zadania.

### I. ZAPASY MATERIAŁOWE PUŁKU PIECHOTY, ICH PODZIAŁ I ROZMIESZCZENIE.

Podstawą zabezpieczenia mat.pp są zapasy ruchome oraz dodatkowe, gromadzone na ziemi dla zabezpieczenia nakazanych działań.

Zapasy ruchome są to ustalone wysokości poszczególnych rodzajów materiałów, które są noszone i wożone przez dany oddział lub pododdział.

Celem zapasów ruchomych jest zapewnienie ciągłości zaopatrywania w wypadku zaistnienia przerw w dowozie.

W zapasów ruchomych, są t.zw. zapasy niekuszalne /żelazne/, np: 1 sztuka żywności "R", 10 sztuk naboju na KB itd., które wolno ruszyć w wyjątkowym położeniu bojowym i tylko na rozkaz dowódcy, od dowódcy batalionu wzwyż.

W zależności od położenia, zadania bojowego, stanu dróg i odległości od źródeł zaopatrywania, gromadzi się dodatkowe zapasy składane na ziemi, których wysokość określa dowódca wyższego szczebla.

Dla ułatwienia w pracach sztabowych, zostały ustalone nazwy t.zw. operacyjne-kalkulacyjnych, jak:

- dla amunicji - jednostka ognia /jo/;
- dla materiałów pędnych i smarów - jednostka napełnienia /jn/;
- dla żywności i paszy - racja dzienna /rdz/.

Jednostką ognia nazywamy ustaloną tabelami ilość amunicji na poszczególną jednostkę broni /Kb, ckm, dz itp/.

Suma jednostek ognia wszystkich rodzajów broni pułku tworzy pułkową jednostkę ognia.

Jednostką napełnienia nazywany ilość materiałów pędnych i smarów /MPS/ mieszczących się w zbiorniku każdego pojazdu motorowego.

Suma jednostek napełnienia wszystkich pojazdów mechanicznych pułku, tworzy ją pułku.

Racją dzienną żywności lub paszy nazywamy dzienną normę żywności lub paszy, określona na wyżywienie jednego człowieka lub konia.

Pułkową rdc otrzymujemy z przemnożenia ciężaru poszczególnej rdc żywności i paszy przez stan ludzi i koni.

Wysokość zapasów ruchomych pp jest:

- 1 jednostka ognia am. /jo/;
- 2 jednostki napełnienia MPS /jn/;
- 3 racje dzienna żywności /rdz/ = 1"R" i 2"W"/;

Rozłożenie zapasów ruchomych jest następujące:

- am. - strzeleckiej - 0,5je przy żołnierzu, 0,25je w tab. pułku.  
basnu i 0,25 w tab. pułku.
- art. i rodz. 120 w/m - 0,5je przy działach, 0,5je w tab. pułku.
- MPS - 1jn w zbiornikach pojazdów i 1jn w tab. pułku.
- żywn. i paszy - 1"R" przy żołnierzu, 1"W" w kuchni/batalionów i 1"W" w tab. pułku.

Obowiązkiem wszystkich organów zaopatrywania jest stałe uzupełnianie zapasów ruchomych.

## 2. MECHANIZM DOWOZU.

Główną zasadą dowozu jest "dowóz wprzód."

Polega on na tym, że szczebel wyższy dowodzi potrzeby zaopatrzenia własnymi środkami do szczebla niższego, a więc dywizja piechoty obciążona jest dowodzić zaopatrzenia swoimi środkami transportowymi do pułków piechoty, pułki do batalionów, a bataliony do kompanii.

Obowiązek, za przewoźny ładunek od czasu jego pobrania do czasu jego przekazania, ponosi ten szczebel, który go dowodzi.

Zasada "dowozu wprzód" jest typową dla działań zaczepnych, przy których głównym zadaniem pododdziałów tyłowych jest

podjęcie za pośrednictwem władz państwowych i dostarczenie im na czas potrzebnego zapotrzebowania.

W wypadku, kiedy źródła zapotrzebowania danej jednostki znajdują się na niedostępnej odległości oraz kiedy środki transportowe wyższego szczebla są przeznaczane na inne zadania, może nastąpić odstępstwo od zasady "Dobry w przód".

Wtedy szczególne należy zwrócić uwagę na zapotrzebowanie własnych środków ze szczebla wyższego. /przywódca z tyłu/.

Odnosi się to w szczególności do jednostek specjalnych, jak artylerii, broni pancernej i itp.

Każde źródło transportowych pojazdów szczególnych szczebli tworzą ogniska batalionowe, pułkowe, dywizyjne i itp.

Ogniska te mogą być stałe i zmienne.

Przy stałych ogniskach środki transportowe po dostarczeniu zapotrzebowania wracają do tego miejsca, skąd wyjechały, a przy zmiennych ogniskach pozostają w tym miejscu, dokąd dowódcy zapotrzebowania lub w jego pobliżu.

Środki transportowe pracują na ogniskach stałych w obrębie, gdzie źródła zapotrzebowania są ustabilizowane, a na ogniskach zmiennych w działaniach ruchomych, gdzie źródła zapotrzebowania stale się przemieszczają na przykład w kierunku: przód, w tył, w bok itp.

Aby kwatermistrz pułku mógł ustalić mechanizm dowodny, musi przeanalizować zadania bojowe, decyduje o tym, rozkazuje kwatermistrz dywizji i stan oraz wysiłek pułkowych i batalionowych środków transportowych.

Przy tym musi pamiętać, aby wysiłek środków transportowych jak batalionowych tak i pułkowych był równomierny.

### 3. ZAPOTRYWANIE.

#### a/ Ogólne zasady zapotrywania.

Pod pojęciem "zapotrywanie" należy rozumieć wszelkie czynności związane z dostarczeniem potrzebnego materiału jednostkom wojskowym, a pod pojęciem "zapotrzebowanie", należy rozumieć wszystkie materiały, w które zapotrzebuje się wojsko.

Zapotrywanie obejmuje:

- uzupełnianie i utrzymanie zapasów ruchomych,
- gromadzenie zapasów dodatkowych,
- rozdzielanie i przetwarzanie środków materiałowych,
- gospodarowanie środkami materiałowymi.

Źródłami zaopatrzenia są: dywizyjne punkty zaopatrzenia /DPZ/; zasoby miejscowe i częściowo zdobycy wojenna.

Zaopatrzenie wojsk dzielimy na: regularne, doraźne i okresowe.

Za zaopatrzenie regularne uważamy codzienny dowóz żywności i paszy na uzupełnienie ich codziennego zużycia.

Za zaopatrzenie doraźne uważamy doraźny dowóz materiałów w miarę przewidywanego ich zużycia, jak am., MFS i t.p.

Za zaopatrzenie okresowe uważamy dowóz materiałów potrzebnych tylko w poszczególnych okresach, np: materiały tab./mundurowe.

#### b/ Zaopatrzenie w amunicję.

Każdy żołnierz i każdy pododdział musi posiadać odpowiednią ilość amunicji, potrzebną mu do wykonania zadania bojowego.

Ponieważ różne jest zużycie amunicji w poszczególnych rodzajach walki, dlatego wyżsi dowódcy określają normy zużycia amunicji dla wykonania nakazanego działania bojowego, np. dla pułku - dla dywizji, dla batalionów - dla pułku.

Pododdziały w walce będą miały różne zużycie amunicji, co musi być dotychczas jej stan, gdzie zachodzi taka potrzeba, czyli do stosowania tzw. "manewr amunicji" tak w ramach pułku jak i w ramach batalionów.

Aby "manewr amunicji" był skuteczny, poszczególni żołnierze i pododdziały muszą meldować o potrzebach amunicyjnych z chwilą zużycia własnych posiadanych swych zapasów.

Nieprzestrzeżenie tej zasady naraża dany pododdział na kryzys amunicyjny, który powoduje duże straty: a nawet niewykonanie zadania.

Zaopatrzenie pułku w amunicję, w myśl rozkazu dow. dywizji i decyzji dow. pułku, kieruje kwatermistrz pułku przy pomocy szefa sztabu pułku.

Przy zaopatrzeniu pułku w amunicję stosuje się manewr posiadanych zapasów, który polega na:

- zwiększeniu wyposażenia pododdziałów w amunicję przed wejściem ich do walki;
- utworzeniu własnego zapasu amunicji złożonego na ziemi;
- kierowaniu dowozem amunicji przez pluton amunicyjny kompanii gospodarczej pułku;
- dysponowaniu częścią amunicji przeznaczonej dla odwodów /jako rezerwy dow. pułku/.

151  
245

Bieg zaopatrywania w amunicję oraz w materiał i sprzęt uzbrojenia w pułku piechoty odbywa się:

- z DPZam do PPA - staraniem szefa uzbrojenia dywizji i środkami transportowymi dywizji;
- z PPA do BPA - staraniem zbrojistrza pułku i środkami transportowymi pułku;
- z BPA do KPA - staraniem adiutantów batalionów i środkami transportowymi batalionów;
- z KPA - do walczących plutonów - staraniem szefa kompanii, przez wyznaczonych nosicieli amunicji.

Rejon na rozmieszczenie BPA wybiera kwatermistrz pułku w czasie rozpoznania rejonu tyłów pułku, a organizuje go zbrojistrz pułku w/g wytycznych kwatermistrza.

Rejon na BPA wybiera adiutant batalionu, a organizuje go dla plutonu gospodarczego batalionu.

KPA organizuje szef kompanii w/g wytycznych dowódcy kompanii.

Potrzeby amunicyjne, odnośnie amunicji piechoty - ustala dla pp i dla dywizji, a odnośnie amunicji artyleryjskiej i moździerzy - ustala dla pp i dla art. dywizji.

W razie nie użycia zapasów składowych na miejscu na PPA przed jej przesunięciem w toku walki ku przodowi, należy je przekazać przedstawicielowi dywizyjnego punktu zaopatrywania w amunicję.

### c/ Zaopatrywanie w materiały pedne i smary /MPS/

Zaopatrywaniem pułku w materiały pedne i smary /MPS/ w myśl rozkazu dowódcy dywizji i decyzji dowódcy pułku, kieruje kwatermistrz pułku przy pomocy oficera samochodowego pułku.

Bieg zaopatrywania w MPS odbywa się:

- z DPZaps do PPS/aps/ - staraniem szefa wydziału zaopatrzenia technicznego dywizji i środkami transportowymi dywizji;
- z PPS/aps/ do pododdziałów pułku - staraniem oficera samochodowego pułku i środkami transportowymi pułku.

Pułkowy punkt zaopatrywania w materiały pedne i smary rozwija się przy pułkowym punkcie żywnościowym, w miejscu dobrze zamaskowanym, w pobliżu wody i z dala od przedmiotów łatwo palnych.

Rejon na rozmieszczenie pułkowego punktu zaopatrzenia w MPS ustala kwatermistrz w czasie rozpoznania rejonu tyłów pułku, a organizuje go oficer samochodowy.

Ustalanie potrzeb MPS odbywa się na podstawie ustalonych norm należności materiałów pednych i amarów dla statowych samochodów pułku.

Przydział MPS ustala: dla pułku - dla dywizji, dla batalionów - dla pułku, stosownie do przewidywanych zadań.

#### 4/ Zaopatrzenie w żywność i paszę.

Zaopatrzeniem pułku piechoty w żywność i paszę kieruje kwatermistrz pułku przy pomocy oficera żywnościowego i jego zastępcy.

Bieg zaopatrzenia w żywność i paszę odbywa się:

- z DPZ do PPZ - staraniem szefa oddziału żywnościowego dywizji i środkami transportowymi dywizji;
- z PPZ do BPZ - staraniem oficera żywnościowego pułku i środkami transportowymi pułku;
- z BPZ do kompanijnych punktów wyładunku żywności - staraniem dowódcy plutonu gospodarczego batalionu i środkami batalionu.

Dywizja zaopatruje pułk we wszystkie artykuły żywności i paszy z wyjątkiem mięsa, świeżych jarzyn, ziemniaków i siana, w które to artykuły pułk zaopatruje się przeważnie z zasobów miejscowych.

W wypadku braku możliwości wyeksploatowania tych artykułów z zasobów miejscowych, otrzymuje je pułk z dywizji.

Eksploatacje żywności i paszy z zasobów miejscowych przeprowadza się wyłącznie na rozkaz dowódcy dywizji i w rejonach do tego wyznaczonych.

Środki transportowe do eksploatacji mają te oddziały, dla których je przeprowadza się.

Ilość rodzaju i termin zaopatrzenia pułku piechoty w żywność i paszę określa kwatermistrz dywizji w swym rozkazie.

#### 4. EWAKUACJA I OCHRONA WOJSK.

##### a/ Ogólne zasady ewakuacji.

Ewakuacja nazywamy wycofanie z pola walki rannych i chorych ludzi i koni oraz wszelkiego zbędnego mst. w celu

### Zabezpieczenia ruchliwości wojsk.

Podziałem się następujące rodzaje ewakuacji:

- ewakuację sanitarną,
- " " weterynaryjną,
- " " materiałową,
- " " zdobytych wanny,
- " " jeńców wojennych,
- " " ludności cywilnej.

Ogólną zasadą ewakuacji jest "wyciągnięcie do siebie" t.j., że wyższy szczebel ewakuuje własnymi środkami transportu i innymi ze szczebla niższego, np: batalion z kompanii, pułk z batalionem, dywizja z pułkami i t.d.

Zasada ta nie zwalnia dowódców wszystkich szczebli od obowiązku przeprowadzania ewakuacji własnymi środkami ze szczebla niższego do wyższego, szczególnie jeżeli chodzi o ewakuację rannych ludzi i koni.

Przy obecności dostatecznej sieci dróg, wyznacza się specjalne drogi do ewakuacji, a w przeciwnym wypadku ewakuację przeprowadza się po drogach dowozu.

Drogę po której odbywa się ewakuacja, nazywamy osią ewakuacji.

Na osi ewakuacji rozmieszcza się i rozwija pododdziały i urządzenia tyłowe przeznaczone do przeprowadzania ewakuacji, które tworzą t.j.w. etapy ewakuacji.

Każdy rodzaj ewakuacji ma swoje odrębne etapy ewakuacji.

Zasada ewakuacji nakazuje, aby wszystkie środki transportu po dowiezieniu zapatrzona nie wracały puste, lecz zawsze były załadowane rannymi lub materiałami przeznaczonymi do ewakuacji.

Powracający pusty transport szczebla wyższego uwolniony jest od zabezpieczenia rannych i materiałów przeznaczonych do ewakuacji, o ile odległość od drogi dowozu do nich przekracza:

- 10 km - po rannych,
- 4 km - po materiałach.

Za organizację ewakuacji odpowiada:

- w pułku - kwatermistrz pułku;
- w batalionach - dowódca batalionu;
- w kompanii - dowódca kompanii.

Osobami i przedmiotami podlegającymi ewakuacji są:

- ranni i chorzy ludzie i konie;
- uszkodzony i nadający się do naprawy sprzęt uzbrojenia, środki transportowe i inne materiały wojenne;
- łuski i różnego rodzaju opakowania;
- wszelkie zbędne materiały;
- jeńcy wojenni;
- zdobycz wojenna, która nie może być wykorzystana na miejscu;
- ludność cywilna.

D/ Ewakuacja i pomoc sanitarna.

Na kierowanie ewakuacją sanitarną odpowiedzialni są:

- w pułku - starszy lekarz pułku;
- w batalionach - dowódcy plutonów sanitarnych.

Głównymi etapami ewakuacji sanitarnej są:

- batalionowe punkty opatrunkowe /BPO/;
- pułkowe            "-            "-            /PPO/;
- dywizyjne        "-            "-            /DPO/;
- dywizyjny punkt dla lekko rannych /PLR/.

Jednostkami wykonawczymi ewakuacji sanitarnej są:

- w kompanii - drużyna sanitarna;
- w batalionie - pluton sanitarny;
- w pułku - kompania sanitarna;
- w dywizji - batalion sanitarny.

Dane o rozwijaniu poszczególnych punktów opatrunkowych patrz "DANE TECH." Tabela Nr.2.

Drużyna sanitarna kompanii nie rozwija żadnego punktu opatrunkowego. Żołnierz który został ranny lub zachorował i nie może poruszać się o własnych siłach, opatrują koledzy lub sanitariusze drużyny sanitarnej kompanii, po czym odnoszą go w bezpieczne miejsce /gniazda rannych/, skąd dalej jest ewakuowany środkami plutonu sanitarnego batalionu /nosze i wóz sanitarny/. Lekko ranni ewakuowani są grupkami pieszo lub opróżnionym powrotnym transportem.

W ten sposób tworzą się dwa strumienie ewakuacji: jeden dla ciężko rannych /BPO, PPO, DPO/, a drugi dla lekko rannych /BPO, PPO, PLR/.

Ewakuację ciężko rannych dokonuje się zasadniczo sanitarnymi środkami transportowymi.

W poszczególnych wypadkach przy większej ilości ciężko rannych, przychodzi z pomocą starszemu lekarzowi pułku kwatermistrz pułku, przez przydzielenie samochodów ciężarowych z kompanii gospodarczej pułku.

Ranny dostaje pomoc lekarską na:

- BPO - fachowa - udzielaną przez instruktora sanitarnego;
- PPO - kwalifikowaną - udzielaną przez lekarza niespecjalistę;
- DPO - specjalizowaną - udzielaną przez lekarzy specjalistów.

W celu osiągnięcia jak najlepszych wyników leczenia rannych wskazane jest, aby ranny znalazł się:

- na BPO - do 2 godzin,
- na PPO - do 3 godzin,
- na DPO - do 6 godzin.

Przeprowadzanie ewakuacji rannych z pola walki we właściwym czasie, jest obowiązkiem każdego dowódcy.

Artykuł pułkownika Salamonowicza.

W przedmówie "Lekarz wojskowy" Nr.5/6 podaje bieżące przybywanie rannych na poszczególne etapy ewakuacji w 1 Armii.

Operacje	Puławska	Beška	Pomorska	Berlińska
Na BPO w ciągu 2 godzin	90.0	82.0	59.0	63.0
Na PPO w ciągu 3 godzin	84.0	80.0	66.0	65.0
Na DPO w ciągu 6 godz.	81.0	85.0	54.0	64.0

Oddziały wzmocnienia pułku ewakuują swych rannych do najbliższych głównych etapów ewakuacji sanitarnej.

W celu planowania środków transportowych dla ewakuacji rannych przyjmuje się zgodnie ze statystyką poprzednich wojen następujący sposób obliczenia:

Z ogólnej przewidzianej liczby strat bojowych przejmują się:

- 25% strat bezpowrotnych /zabici, zginieni/
- 75% ranni.

Z ogólnej liczby rannych /75%/ przyjącej się:

- 10% - powracających do oddziału po opatrunku,
- 30% - ciężko rannych,
- 60% - lekko rannych.

Środki transportowe planuje się tylko dla ewakuacji ciężko rannych /30%/.

#### Organizacja i pomoc weterynaryjna.

Do kierowanie ewakuacją weterynaryjną odpowiedzialni są:

pułku - lekarz weterynarii pułku;

dywizji - szef służby weterynaryjnej dywizji.

Lekarz wet. pułku odpowiada za ewakuację weterynaryjną

oddziałów wojsk walczących do pułkowego ambulansu wet /PAWet/,

a lekarz służby wet. dywizji - od pułku do dywizji.

Organizacja ewakuacji weterynaryjnej na szczeblu pp i DP są:

PAWet, PAWet, PAWet lub OHDAWet.

W punkcie weterynaryjnym /PWet/ organizuje lekarz

pułku w rejonie DP przez wydzielanie personelu weterynaryjnego

z oddziałów z punktu ambulansu weterynaryjnego

PAWet/.

Pierwszą pomoc doraźną udziela koniom jeździec lub wozniak, pierwszą pomoc weterynaryjną - personel weterynaryjny na PWet, a pełną pomoc lekarsko-weterynaryjną - PAWet i PAWet.

Ewakuację rannych i chorych koni przeprowadza się pieszo, a ciężko rannych i koniowoźnego na 3 konie.

Konie, które nie mogą być ewakuowane pieszo, ewakuuje się je środkami transportowymi z ośrodka ewakuacyjnego dywizyjnego ambulansu wet. /OHDAWet/.

Konie wymagające dłuższego leczenia niż 7 dni ewakuuje się do OHDAWet lub PAWet.

Do ewakuacji koni pieszo wybiera się drogi o miękkiej nawierzchni i małym puchu, a w czasie ewakuacji szosa, prowadzi się koni boktem środy.

#### Organizacja materiałowa i zaprawy.

Organizacja materiałowa obejmuje:

organizację sprzętu i materiału uzbrojenia;

organizację zapasów mechanicznych;

organizację zapasów i narzędzi technicznych;

organizację zapasów materiałowych.

154  
248

Kierownikami poszczególnych ewakuacji są odnośni oficerowie służb pułku.

Ewakuację sprzętu i materiału z pododdziałów do pułkowych punktów zaopatrywania przeprowadza się powracającymi pustymi środkami transportowymi.

Wyewakuowany materiał i sprzęt techniczny, podlegający naprawie na szczeblu pułku, grupuje się przy PPŻ, gdzie się rozwija z zasady pluton naprawczy pojazdów mechanicznych i warsztat tab-mundurowy.

Wyewakuowany sprzęt i materiał uzbrojenia, grupuje się przy PPA, gdzie się rozwija warsztat uzbrojenia.

Sprzęt i wyposażenie, które nie podlegają naprawie na szczeblu pułku, ewakuuje się bezpośrednio z pola walki lub z PPŻ do dywizji jej opróżnionym transportem.

W ten sposób powstają trzy zasadnicze linie ewakuacji:

- Uszkodzonych pojazdów mechanicznych: - po linii pułkowy punkt żywnościowy /PPŻ/ - dywizyjny punkt zbiórki uszkodzonych pojazdów mechanicznych /DPŻupm/;
- Sprzętu i materiału uzbrojenia: - po linii pułkowy punkt amunicyjny /PPA/ - dywizyjny punkt zaopatrywania w am. DPŻam/.
- Sprzętu technicznego i intendenckiego - po linii pułkowy punkt żywnościowy /PPŻ/ - dywizyjny punkt zaopatrywanie w żywność.

Pułk piechoty jest w stanie przeprowadzać drobne naprawy:

- pojazdów mechanicznych - w plutonie naprawczym;
- sprzętu i materiału uzbrojenia - w warsztacie uzbrojenia;
- sprzętu i mat. tab/mundurowego - w warsztacie taberowo/mundurowym.

Naprawa sprzętu uzbrojenia i pojazdów mechanicznych na szczeblu pułku piechoty polega na wymianie drobnych uszkodzonych części zapasowych.

#### e/ Ewakuacja zdobyczy wojennej.

Na szczeblu pułku piechoty organizuje się punkty zbiórki zdobyczy wojennej, w pobliżu dróg dowozu względnie PPA i PPŻ, w/g wytycznych szefa wydziału zdobyczy wojennej dywizji, przy pomocy dobrane organizowanych pułkowych grup zdobyczy wojennej:

- Zdobyty sprzęt i mat. uzbrojenia ewakuuje się przez PPA do PPEm opóźnionym transportem dywizji.
- Sprzęt, mat. tab. mundurowy, żywność i pasze /nie użyte na pokrycie bieżącego zużycia/, ewakuuje się przez PPE do PPE opóźnionym transportem dywizji lub pułku.
- Ewakuacja sprzętu i mat. samochodowego, technicznego i łączności, kieruje oficer samochodowy pułku do kompanii samochodowej dywizji.
- Ewakuacja koni zdobytych kieruje lekarz wet. pułku do DAWet lub OEDAWet.

#### f/ Ewakuacja jeńców wojennych.

Ewakuacją jeńców wojennych w pułku piechoty kieruje sztab pułku.

Jeńców wojennych z pododdziałów wysyła się grupami na wyznaczone pułkowy punkt zbiorczy jeńców wojennych.

Ewakuacja odbywa się marszem, pod eskortą specjalnie wyznaczonych żołnierzy i dowódcą odpowiedniego komendanta grupy.

Jeńcy oficerów eskortuje się w osobnych grupach.

Dalszą ewakuację z pułkowych punktów zbiorczych dla jeńców, na dywizyjny punkt zbiorczy jeńców, odbywa się grupami pod eskortą marszem piętym w/g rozkazów sztabu dywizji.

Wyświetlenie jeńców na punktach zbiorczych pułku /dywizji/ organizuje kwatermistrz pułku /dywizji/ w ramach obowiązujących konwencji międzynarodowych i w/g specjalnych rozkazów.

#### g/ Ewakuacja ludności cywilnej.

Odporządzenie za ewakuację ludności cywilnej z pasa przyfrontowego ponoszą miejscowe władze administracji publicznej.

Odporządzenie za organizację ewakuacji, udzielanie pomocy i świadczenia w wyjątkowych warunkach w odniesieniu do ludności cywilnej ponoszą władze administracyjne w odniesieniu do ludności cywilnej poza pas przyfrontowy, spoczywa na dowódcy pułku i dywizji.

Odporządzenie za bezpośrednie kierownictwo i wykonanie ewakuacji oraz dostarczenie odpowiednich środków transportowych spoczywa na kwatermistrzu pułku i dywizji.

Za przygotowanie polityczne ewakuacji, pomoc w pracy po dokonaniu ewakuacji odpowiadają zastępcy dowódcy pułku i dywizji.

155  
249

do spraw politycznych.

Oni organizują pracę uświadamiającą wśród ludności, wydzielają do tej pracy personel i utrzymują łączność z miejscowymi władzami administracyjnymi, partyjnymi i młodzieżowymi.

Evakuacja ludności cywilnej w pułku piechoty odbywa się w/g planu ewakuacji, który opracowuje kwatermistrz pułku.

Rozróżnia się ewakuację ludności cywilnej z rejonu przyczółkowego własnego i nieprzyjacielskiego.

Evakuacja ludności cywilnej z rejonu przyczółkowego własnego rozpoczyna się od miejscowości położonych najbliżej linii frontu.

Dla nadzoru nad pozostawionym przez ludność cywilną mieniem, dowódca dywizji wyznacza komendantów rejonów ewakuacyjnych, którzy organizują ochronę i zabezpieczenie mienia przed roztrwonieniem.

Evakuacja ludności cywilnej z rejonu przyczółkowego nieprzyjacielskiego dokonuje się na podstawie specjalnych rozkazów.

### III. DOWODZENIE TYŁAMI PP.

Dowodzenie tyłami polega na planowaniu, kierowaniu i kontrolowaniu pracy tyłów, w celu zaspokojenia wszystkich potrzeb oddziałów walczących we właściwym czasie.

Tyłami pułku piechoty dowodzi dowódca pułku, który odpowiada za ich organizację i materiałowe zabezpieczenie pułku.

Kwatermistrz pułku jest zastępcą dowódcy w dowodzeniu tyłami pułku i dowodzi nimi według wytycznych dowódcy pułku i dowódcy dywizji.

Dowodzenie tyłami pułku piechoty obejmuje:

- przygotowanie elementów do decyzji dowódcy pułku;
- planowanie kwatermistrzowskie;
- powzięcie decyzji przez dowódcę pułku odnośnie organizacji tyłów i taktycznego ich użycia, wraz z podaniem wytycznych dla kwatermistrza;
- rozkazodostwo kwatermistrzowskie;
- kierowanie i koordynowanie pracy oficerów sztabu pułku;
- prowadzenie dokumentacji związanej z dowodzeniem i pracą tyłów.

Sposób dowodzenia tyłami zależy przede wszystkim od posiadanego czasu.

W warunkach spokojnych i gdy czasu jest więcej, dowodzenie tyłami odbywa się przez wydawanie rozkazów i zarządzeń przygotowawczych oraz rozkazów kwatermistrzowskich.

W braku czasu stosuje się rozkazodawstwo uproszczone przez wydawanie wykonawcom rozkazów ustnych na odprawie lub za pomocą najszerszych środków łączności.

Dowodzenie tyłami pułku jest ściśle związane z dowodzeniem pododdziałkami pułku, dlatego też dowca pułku musi zapewnić sobie bezpośredni wpływ na ich organizację, dowodzenie nimi i kierowanie ich pracą w czasie walki.

Ten wpływ zapewnia sobie dowca pułku przez:

- powzięcie decyzji o zmianie organizacji tyłów;
- określenie ich zadań w formie wytycznych dla tyłów;
- zapewnienie pododdziałkom tyłowym pułku warunków do wydajnej i nieprzerwanej pracy;
- stałą kontrolę ich pracy.

Dowca pułku, pobierając decyzję bojową, powinien przeanalizować również możliwości zabezpieczenia materiałowego pułku.

Potrzebne dane do tego dowca otrzymuje od kwatermistrza w postaci referatu kwatermistrzowskiego, opracowywanego na podstawie zadania bojowego pułku, rozkazu kwatermistrza dywizji i stanu tyłów pułku.

Każde bojowe pułku kwatermistrz otrzymuje - od dowcy lub szefa sztabu pułku, rozkaz kwatermistrzowski dywizji - ze sztabu pułku /pisemny/ lub bezpośrednio od kwatermistrza dywizji /ustny/, a dane o stanie tyłów - od oficerów sztabu i z meldunków batalionowych.

Referat kwatermistrzowski powinien być składany dowcy w sposób uporządkowany, dlatego kwatermistrz pułku musi opracowywać go zawsze pisemnie w swym bloku polowym oraz na swej mapie podręcznej bez względu na to, czy go będzie składał dowcy ustnie w całości, czy też w formie odpowiedzi na pytanie.

Kwatermistrz w swym referacie powinien przedstawić dowcy pułku faktyczny stan i możliwości wykonania zadań przez tyły pułku, związane z zabezpieczeniem materiałowym walki

i życia pułku oraz swoje wnioski i propozycje.

Wytyczne dotyczą dla organizacji tyłów i ich pracy związanej z zabezpieczeniem materialnym pułku, zaś z zasady wydaje po powzięciu decyzji bojowej i w nich określa:

- dane o nplu, np: przewidywany termin jego przybycia do działań zaczepnych, ewentualne kierunki działania jego broni pancernej itp;
- zadania dla tyłów oraz terminy ich wykonania /np. przegrupowanie się w terminie do....., zgromadzenie....., zapasy do dnia....., zorganizowanie drogi....., uruchomienie łączności....., wywołanie...../;
- wysokość norm utrzymania amunicji i MPB dla pododdziałów pułku, w ramach przydzielonych norm dla pułku przez dowództwo;
- kolejność zabezpieczenia materialnego pododdziałów pułku, w związku z przewidywanym ich działaniem w walce;
- sposób ewakuacji rannych ludzi i koni, uszkodzonego sprzętu i mat. uzbrojenia, sprzętu i mat. technicznego, pojazdów wojennych i ludności cywilnej;
- siły i środki dla utrzymania dróg i mostów, szlaki komunikacji wojennej, regulacji ruchu, łączności oraz ochrony i obrony tyłów;
- rejon zabezpieczenia w rejonie tyłów pułku dla pododdziałów tyłowych jednostek wzmocnienia pułku;
- rejon i termin rozwiązania pododdziałów tyłowych pułku;
- termin gotowości tyłów.

Jeżeli w wypadku, gdy sytuacja bojowa wymaga wydania wytycznych dla tyłów przed powzięciem decyzji bojowej, dowódca pułku wydaje je w formie ogólnej, nie ujawniającej w nich swojej myśli przewodniej, charakteru i terminu walki, np: określa termin przegrupowania, przygotowania do ewakuacji, obciążenia pododdziałów pułku z rannych i chorych ludzi i koni oraz zbędnej mat. itp.

Zapewnienie pododdziałom tyłowym wydanej i nieprzepracowanej pracy dowódca pułku organizuje przez:

- wyznaczenie im takich rejonów do rozwiązania, które posiadają najlepsze warunki do utrzymania łączności i obrony naziemnej;

- wyłączenie żołnierzy rezerwy w sprawie zapewnienia należytej obsługi i utrzymania pododdziałów tyłków;
- przydział sił i środków do obrony i ochrony tyłów.

Kontrolę pracy tyłów zapewniają dowódcy pułku, szef sztabu i kwatermistrz.

Kwatermistrz pułku na podstawie zażądania bojowego pułku, rozkazu kwatermistrza dywizji, dotyczących dojr i stanu tyłów pułku, przeprowadza analizę /rozważania kwatermistrzowskie, i opracowuje plan materialnego zabezpieczenia walki, który ma służyć pułku nie posiada ustalanej formy pisemnego dokumentu, a sporządza się go w formie notatek i oznaczeń na mapie.

Plan kwatermistrzowski opracowuje się etapowo w miarę rozwoju potrzebnych danych, dlatego musi być stale uaktualniany.

Musi on być ściśle dostosowywany do poszczególnych okresów i faz planu walki pułku.

Plan kwatermistrzowski pułku obejmuje następujące zagadnienia:

- organizacja tyłów;
- zabezpieczenie materialne;
- organizacja dowodzenia tyłami pułku;
- ochronę i obronę tyłów.

Aby plan kwatermistrzowski był możliwy do wykonania w toku walki, kwatermistrz pułku musi być informowany o sytuacji bojowej pułku i kierownikach dojr we właściwym czasie.

Dobre planowanie kwatermistrzowskie umożliwia należyte i terminowe zabezpieczenie materialne pułku, przez co daje pododdziałom walczącym warunki do zwrócenia całej swej uwagi i energii na walkę, podnosi zaufanie do własnego dowództwa i kwatermistrzostwa, wzmacnia "morale" wojska i jego chęć do należytego wykonania zadania.

Na podstawie planu kwatermistrzowskiego, kwatermistrz pułku opracowuje rozkaz kwatermistrzowski, który jest także punktem odniesienia do rozkazu bojowego pułku.

Rozkaz kwatermistrzowski reguluje wszystkie sprawy tyłowe związane z zadaniem bojowym pułku i jest podstawowym dokumentem dowodzenia tyłami.

Podpisuje go dowódca pułku i kwatermistrz, oznaczając się swoim imieniem i wyrażając w dwóch egzemplarzach, z których jeden

157  
251

przedstawia się go kwatermistrzowi dywizji, a drugi pozostałe w pułku.

Wykonawcom i zainteresowanym podaje się go do wiadomości za podpisem.

Pisemnie opracowuje się go wówczas, gdy jest opracowywany pisemny rozkaz bojowy, a w przeciwnym wypadku wydaje się zarządzenia szczegółowe, podpisywane przez kwatermistrza.

Formę i treść rozkazu kwatermistrzowskiego podaje SM "Sztaby w polu" w załączniku Nr. 31.

Nie czekając na opracowanie pisemnego rozkazu kwatermistrzowskiego, kwatermistrz pułku, na podstawie swego planu, wydaje krótkie zarządzenia kwatermistrzowskie dla pododdziałów pułku, celem przygotowania przygotowania się ich do wykonania oczekiwanych zadań.

#### IV. ROZKAZ BEZPIECZNOŚCI ZWIĄZANE Z DOWODZENIEM TYŁAMI PP.

Do różnych czynności związanych z dowodzeniem tyłami pułku piechoty należy:

- a/ - rozpoznanie kwatermistrzowskie;
- b/ - regulacja ruchu;
- c/ - organizacja łączności w rejonie tyłów pułku;
- d/ - ochrona i obrona tyłów pułku.

a/ Rozpoznanie kwatermistrzowskie w pułku piechoty przeprowadza kwatermistrz pułku przy współudziale oficerów służb, w ramach planu rozpoznania dozy.

Rozpoznanie kwatermistrzowskie ma za cel dostarczenie kwatermistrzowi pułku wiadomości o stanie rejonu tyłów pułku, dotyczących: stanu politycznego ludności cywilnej, stanu sanitarnego, meteorologicznego, zasobów miejscowych, stanu dróg i mostów, ich zdolności dla różnego rodzaju transportu oraz ilości prac, jakie należy wykonać, aby je doprowadzić do stanu użyteczności.

b/ Dla utrzymania dyscypliny ruchu w rejonie tyłów pułku, kwatermistrz pułku organizuje regulację ruchu, w ramach ogólnego planu i wyznaczonych dróg pułku.

Środki na to kwatermistrz otrzymuje od dozy pułku, a w przeciwnym wypadku, organizuje je własnymi środkami.

Przy organizowaniu regulacji ruchu w rejonie tyłów pułku należy pamiętać, aby główny jej wysiłek skierować w te miejsca, w których przewiduje się największe nasilenie ruchu, związanego z zabezpieczeniem materiałowym pododdziałów i ich przesunięciami taktycznymi.

Największe nasilenie ruchu w rejonie tyłów pułku, związanego z zabezpieczeniem materiałowym pułku, będzie na pułkowej drodze dowodu i ewakuacji, szczególnie w rejonie PFO, PPA i PPZ, gdzie należy wysłać posterunki regulacji ruchu.

c/ Dla zapewnienia sprawnego dowodzenia tyłami, kwatermistrz pułku musi mieć zapewnioną łączność przewodową z: stanowiskiem dowodzenia pułku, /SD/, drogą radiową dwa DP, pododdziałami tyłowymi i właściwymi.

Odpowiedzialność za organizację łączności w rejonie tyłów pułku ponosi szef sztabu pułku.

W razie zaistnienia przerwy w łączności przewodowej w toku walki, kwatermistrz musi ją <sup>zobala</sup> zapewnić przy pomocy środków tywowych.

d/ Ze względu na istnienie zagrożenia naziemnego i w powietrzu w nowoczesnej walce, ochrona i obrona tyłów posiada bardzo duże znaczenie.

Ochronę i obronę tyłów organizuje kwatermistrz pułku w/g wytycznych dow. pułku i w miarę przydzielonych środków.

Ochronę i obronę poszczególnych zgrupowań pododdziałów tywowych organizują wyznaczeni przez kwatermistrza komendanci rejonów na podstawie jego wytycznych.

W pułku piechoty pododdziały tyłowe tworzą trzy zgrupowania, jak: komp. sanitarna /PFO/; drugi pluton dwa pułku, pluton amunicyjny komp. gospodarczej i warsztat uzbrojenia /PPA/; i kompania gospodarcza pułku, wraz z pułkowym ambulansem wst /PPZ/.

Na komendanta <sup>rejonu</sup> PFO wyznacza się dow. komp. san. pułku, na komendanta <sup>rejonu</sup> PPA - szef sztabu pułku, a na komendanta <sup>rejonu</sup> PPZ - dow. komp. gospodarczej pułku.

Ochronę i obronę tyłów zapewnia się przez:  
- rozmieszczenie pododdziałów i urządzeń tywowych w ukrytych rejonach przed obsadą naziemną i lotniczą, a na przeszkodami naturalnymi;

- wykonanie schronów dla ludzi i niszy dla sprzętu i materia-  
ku;
- utrzymywania dyscypliny maskowania;
- ograniczenie ruchu na drogach wykazanie do pozycji nosnej;
- zorganizowanie służby obserwacyjno-alarmowej.

TRZEPY cz.II pkt.48 ląduje tę sprawę następująco:

" W razie pojawiania się niewielkich grup wroga w rejonie tyłów, praca pododdziałów tyłowych nie powinna być zabano-  
wana".

1. O G O L N E.

Pracę organizacyjną i pracy tyłów ujmują nasze regulaminy, które są oparte na doświadczeniach zwycięskiej Armii

TRZEPY cz.II pkt. 49 ląduje zamoczenie tyłów w dobie obecnej w sposób następujący: " Kategoryczny i terminowy zapobieganie potrzeb materiałowych wojsk w polu jest jednym z podstawo-  
wych i decydujących warunków do uzyskania zwycięstwa".

3. Punkty piechoty pierwszego szutru dywizji otrzymują swoje rejon tyłowe, które powinny zapewnić ich pododdziałom tyłowym dobre warunki rozmieszczenia i pracy, związanej z zabezpieczeniem mat. walki.

4. Źródłami zaopatrywania punktów piechoty są dywizyjne punkty zaopatrywania, zasoby miejscowe i częściowe zdobycze wroga.

5. W rejonach piechoty tworzy materiałową podstawę, której opiera się zapewnienie ciągłości zaopatrywania, w tym celu powstanie nagłych potrzeb w dobie zaopatrzenia.

6. W celu zapewnienia opiera się na zasadzie "Dobry wypród", "dobry odwrót" - na zasadzie "wycofanie do siebie".

7. Dowództwo tyłami TRZEPY cz.II pkt.433 ujmuje w sposób następujący:

" Dowództwo tyłami jest niezerowalne i dowodzeniem walczą-  
cymi jednostkami i każdy z nich ponosi za nie pełną odpowie-  
dzialność."

Kwatermistrz jest zastępcą szefa w dowództwie tyłami i kierowa-  
nie ich pracą.

8. Dowodzenie tykami zależy przede wszystkim od dobrego planowania kwatermistrzowskiego, które umożliwi spokojną pracę pododdziałom tykowym, należyte i terminowe zaopatrzenie jednostek walczących i sprawnie działającą ewakuację. To z kolei daje jednostkom walczącym warunki do zwrócenia całkowitej swej uwagi i wysiłku na walkę, podnosi zaufanie do własnego dowódcy i kwatermistrzostwa, wzmacnia "moral" żołnierza i jego wolę zwycięstwa.

Sprawność dowodzenia tykami, szczególnie w toku walki, zależy od najściślejszej współpracy kwatermistrza z szefem sztabu pułku. TR "Sztaby w polu", pkt. 250.

Ważną rolę tyków podkreślał niejednokrotnie Generalissimus Stalin.

Uczy on nas, że tyki powinny pracować jak dobry mechanizm zegarowy, że są <sup>nie</sup>odłączaną częścią składową obecnego wojska, że terminowe i nieprzerwane zaopatrzenie wojska jest jednym z decydujących warunków powodzenia w walce, a organizacja tyków i zabezpieczenia mat. wojsk jest jednym z najważniejszych obowiązków wszystkich dowódców i sztabów.

Zróżdka:

1. DAWBP cz. I i II
2. TR "Sztaby w polu"
3. Skrypt wykładu z Taktyki Tyków "ogólne zasady org. i pracy tyków pp w polu" - 1949/50 r.
4. Podręczniki MON "Praca tyków pp i DP-w polu".

Odbiót 135 egzemplarzy

na 25 matrycach i egz na 12 ark.

Wykonał : p2k.dypl. WISNIEWSKI

Druk: B.A.

Otrzymuje

Egz. Nr. 1 - 2 Archiwum

" " 3 - 135 Biblioteka Tajna.

